

Název:	VY_12_INOVACE_ČJ_4A_20
Škola:	Základní škola Nové Město nad Metují, Školní 1000, okres Náchod
Autor:	Ivana Hynková
Ročník:	4.
Tematický okruh, předmět:	Čtenářská a informační gramotnost, Český jazyk
Téma:	1. čtvrtletní písemná práce z českého jazyka
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.4.00/21.2336
Datum:	7. 11. 2011
Anotace:	1. čtvrtletní práce ve variantách A, B - plnohodnotné varianty C - zredukovaný text i úkoly - pro dyslektiky

1. čtvrtletní písemná práce z českého jazyka pro čtvrtý ročník

Jméno: _____

Skupina: A

I. Test čtenářských (a mluvnických) dovedností:

1. Pečlivě si přečti tento text a doplň do něj i-i-y-ý podle potřeby:

Rovnokřídlý hm__z

Na sklonku léta se v naší přírodě oz__vá zvláštní p__seň. Je nevtíravá, jednoduchá, často ji ani nevnímáme. A máme ji moc rádi. Je to p__snička drobných muz__kantů z řad rovnokřídlého hm__zu - kobylek, cvrčků, krtonožek a sarančí.

Nejpopulárnější mezi nimi jsou cvrčci. V naší republ__ce jsou nejhojněji rozšířeny dva druhy - cvrček polní a cvrček lesní. Jejich hlas__tý zvukotvorný nástroj tvoří s__lně vroubkované žilky svrchního páru křídel, kterými přes sebe v rychlém tempu přejíždí jako po strunách. Sameček tím láká sam__čku, aby v__lezla ze svých chodeb pod zemí. Pamatujete si z dětství pohádky, ve kterých hrál cvrček na housl__čky? Tak teď už v__te, jak cvrček hraje. A pokud jste někdy malé, drobné, černě nebo hnědě zbarvené cvrčky v__děli, tak jistě housle nenesli.

Podobně se oz__vá také sameček krtonožky obecné, tvora asi 5 cm dlouhého a mohutnějšího než je cvrček. Toto tělíčko b__ste poznali snadno, protože je žlutohnědé, jemně chlupaté jako pl__š, přikryté dvěma páry křídel. Zadní pár křídel je delší a je složen pod zkrácenými předními křídly. Krtonožka na rozdíl od cvrčka vel__ce dobře létá na kratší vzdálenost. Stejně jako cvrčci se krtonožky živí larvami hm__zu, housenkami, mšicemi a také rády okoušou kořínky různých rostl__n.

Ale v__ jistě nejlépe znáte kob__lky, kterých na loukách, v ob__lí, na stromech i křov__nách uv__díte poskakovat nejv__ce. Ať jsou malé či velké, zelené, hnědé a jinak zbarvené, všechny mají hlavy ozdobené dlouhými, nitkov__tými tykadly. Kob__lky mají podivuhodný sluchový orgán, um__stěný v dolní části předních nohou v podobě šterb__ny. Tento sm__slový orgán je tak dokonalý, že zachytí i ultrazvukové s__gnály a umožňuje přesně zaměřit m__sto, odkud daný s__gnál v__chází. K našim nejrozšířenějším druhům patří kob__lka zelená a kob__lka hnědá.

A věděli jste, že i v naší přírodě žijí sarančata? Nejsou sice tak velká jako ta trop__cká, b__vají kolem 2 cm dlouhá, jsou tedy menší než kob__lky. Typ__cké vrzání v__dávají třením vnitřní strany stehů o v__stouplé žilky předních křídel. A rozpoznat saranče od kob__lky je snadné, protože sarančata mají krátká tykadla. Nejčastěji se setkáte se sarančí pestrou a sarančí stepní.

Jistě b__chom mohli pokračovat ve v__čtu zajímavých informací o těchto drobných živočiších. Ale nekažme radost z objevování zázraků přírody všem zv__davým žákům, kteří po přečtení tohoto článku zatouží po tom, dozvědět se něco v__ce třeba o krtonožce!

Jméno: _____

Skupina: A

2. Otázky k pochopení textu.

A. Zakroužkuj ano - ne podle toho, jestli je věta pravdivá či nikoliv.

1. Cvrčci cvrkají tak, že třou křídla o zadní nohy.	ANO	NE
2. Krtonožka má tělo pokryté jemnými chloupky.	ANO	NE
3. Saranče má delší tykadla než kobyłka.	ANO	NE
4. Popsaní živočichové jsou zástupci blanokřídlého hmyzu.	ANO	NE

B. Odpověz na otázky:

1. Jak vyluzují zvuky sarančata?

---

2. Na kterém místě těla mají kobyłky orgán sluchu?

---

3. Čím se živí cvrčci?

---

4. Který živočich z textu má dlouhá slabá tykadla?

II. Mluvnická část:

A. Vypiš z textu:

1. Z prvního odstavce dvě slova příbuzná:

---

2. Ze druhého odstavce dvě slovesa v čase minulém.

---

3. Ze třetího odstavce čtyři přídavná jména:

---

4. Z pátého odstavce dvě slova, ve kterých označíš předponu:

B. Urči tato podstatná jména (vyhledej si je v textu):

podst. jméno

rod

číslo

pád

samičku

---

křídly

žákům

článku

C. Urči tyto slovesné tvary(vyhledej si je v textu):

sloveso   *osoba*   *číslo*   *čas*

nevnímáme

živí se

---

okoušou

---

věděli jste

D. Urči slovní druhy(označ číslem nad slova):

V naší republice jsou nejhojněji rozšířeny dva druhy - cvrček polní a cvrček lesní. Jejich hlasitý zvukotvorný nástroj tvoří silně vroubkované žilky svrchního páru křídel, kterými přes sebe v rychlém tempu přejíždí jako po strunách.

E. Vymysli:

slovo souznačné ke slovu (v) křovinách - _____

slovo opačné ke slovu nejlépe - _____

slovo podřazené ke slovu pohádky - _____

slovo nadřazené ke slovu obilí - _____

F. Dej do rámečku kořen u těchto slov:

nevnímáme

rozšířeny

pamatujete

zbarveného

G. Vymysli 4 slova příbuzná ke slovu sluchový:

---

1. čtvrtletní písemná práce z českého jazyka pro čtvrtý ročník

Jméno: _____

Skupina: B

I. Test čtenářských (a mluvnických) dovedností:

1. Pečlivě si přečti tento text a doplň do něj i-i-y-ý podle potřeby:

Rovnokřídlý hm__z

Na sklonku léta se v naší přírodě oz__vá zvláštní p__seň. Je nevtíravá, jednoduchá, často ji ani nevnímáme. A máme ji moc rádi. Je to p__snička drobných muz__kantů z řad rovnokřídlého hm__zu - kobylek, cvrčků, krtonožek a sarančí.

Nejpopulárnější mezi nimi jsou cvrčci. V naší republ__ce jsou nejhojněji rozšířeny dva druhy - cvrček polní a cvrček lesní. Jejich hlas__tý zvukotvorný nástroj tvoří s__lně vroubkované žilky svrchního páru křídel, kterými přes sebe v rychlém tempu přejíždí jako po strunách. Sameček tím láká sam__čku, aby v__lezla ze svých chodeb pod zemí. Pamatujete si z dětství pohádky, ve kterých hrál cvrček na housl__čky? Tak teď už v__te, jak cvrček hraje. A pokud jste někdy malé, drobné, černě nebo hnědě zbarvené cvrčky v__děli, tak jistě housle nenesli.

Podobně se oz__vá také sameček krtonožky obecné, tvora asi 5 cm dlouhého a mohutnějšího než je cvrček. Toto tělíčko b__ste poznali snadno, protože je žlutohnědé, jemně chlupaté jako pl__š, přikryté dvěma páry křídel. Zadní pár křídel bude delší a najdete ho složený pod zkrácenými předními křídly. Krtonožka na rozdíl od cvrčka vel__ce dobře létá na kratší vzdálenost. Stejně jako cvrčci se krtonožky živí larvami hm__zu, housenkami, mšicemi a také rády okoušou kořínky různých rostl__n.

Ale v__ jistě nejlépe znáte kob__lky, kterých na lučinách, v ob__lí, na stromech i křov__nách uv__díte poskakovat nejv__ce. Ať jsou malé či velké, zelené, hnědé a jinak zbarvené, všechny mají hlavy ozdobené dlouhými, nitkov__tými tykadly. Kob__lky mají podivuhodný sluchový orgán, um__stěný v dolní části předních nohou v podobě šterb__ny. Tento sm__slový orgán je tak dokonalý, že zachytí i ultrazvukové s__gnály a umožňuje přesně zaměřit m__sto, odkud daný s__gnál v__chází. K našim nejrozšířenějším druhům patří kob__lka zelená a kob__lka hnědá.

A věděli jste, že i v naší přírodě žijí sarančata? Nejsou sice tak velká jako ta trop__cká, b__vají kolem 2 cm dlouhá, jsou tedy menší než kob__lky. Typ__cké vrzání v__dávají třením vnitřní strany stehen o v__stouplé žilky předních křídel. A rozpoznat saranče od kob__lky je snadné, protože sarančata mají krátká tykadla. Nejčastěji se setkáte se sarančí pestrou a sarančí stepní.

Jistě b__chom mohli pokračovat ve v__čtu zajímavých informací o těchto drobných živočiších. Ale nekažme radost z objevování zázraků přírody všem zv__davým žákům, kteří po přečtení tohoto článku zatouží po tom, dozvědět se něco v__ce třeba o krtonožce!

Jméno: _____

Skupina: B

2. Otázky k pochopení textu.

A. Zakroužkuj ano - ne podle toho, jestli je věta pravdivá či nikoliv.

1. Sarančata vržou tím, že třou přední a zadní nohy o sebe.	ANO	NE
2. Krtonožka má dvě křídla.	ANO	NE
3. Tykadla kobylek jsou delší než tykadla sarančat.	ANO	NE
4. Popsaní živočichové jsou zástupci dvoukřídlého hmyzu.	ANO	NE

B. Odpověz na otázky:

1. Jak vyluzují zvuky cvrčci?

---

2. Jaký je rozdíl mezi předními a zadními křídly krtonožky?

---

3. Kteří živočichové z textu jsou u nás nejčastěji k vidění?

---

4. Jak se liší tělo cvrčka a krtonožky?

II. Mluvnická část:

A. Vypiš z textu:

1. Z prvního odstavce dvě slova příbuzná:

---

2. Ze druhého odstavce čtyři přídavná jména:

---

3. Ze třetího odstavce dvě slovesa v čase budoucím:

---

4. Z šestého odstavce dvě slova, ve kterých označíš předponu:

---

1. čtvrtletní písemná práce z českého jazyka pro čtvrtý ročník

Jméno: _____

Skupina: C

I. Test čtenářských (a mluvnických) dovedností:

1. Pečlivě si přečti tento text a doplň do něj i-i-y-ý podle potřeby:

Rovnokřídlý hm__z

Na sklonku léta se v naší přírodě oz__vá zvláštní p__seň. Je nevtíravá, jednoduchá, často ji ani nevnímáme. Je to p__sníčka drobných muz__kantů z řad rovnokřídlého hm__zu - kobylek, cvrčků, krtonožek a sarančí.

Nejpopulárnější mezi nimi jsou cvrčci. V naší republ__ce jsou nejhojněji rozšířeny dva druhy - cvrček polní a cvrček lesní. Jejich hlas__tý zvukotvorný nástroj tvoří s__lně vroubkované žilky svrchního páru křídel, kterými přes sebe v rychlém tempu přejíždí jako po strunách. Sameček tím láká sam__čku, aby v__lezla ze svých chodeb pod zemí. Pamatujete si z dětství pohádky, ve kterých hrál cvrček na housl__čky? Tak teď už v__te, jak cvrček hraje. A pokud jste někdy malé, drobné, černě nebo hnědě zbarvené cvrčky v__děli, tak jistě housle nenesli.

Podobně se oz__vá také sameček krtonožky obecné, tvora asi 5 cm dlouhého a mohutnějšího než je cvrček. Toto tělíčko b__ste poznali snadno, protože je žlutohnědé, jemně chlupaté jako pl__š, přikryté dvěma páry křídel. Zadní pár křídel bude delší a najdete ho složený pod zkrácenými předními křídly. Krtonožka na rozdíl od cvrčka vel__ce dobře létá na kratší vzdálenost. Stejně jako cvrčci se krtonožky živí larvami hm__zu, housenkami, mšicemi a také rády okoušou kořínky různých rostl__n.

Jistě b__chom mohli pokračovat ve v__čtu zajímavých informací o těchto drobných živočiších. Ale nekažme radost z objevování zázraků přírody všem zv__davým žákům, kteří po přečtení tohoto článku zatouží po tom, dozvědět se něco v__ce třeba o krtonožce!

Jméno: _____

Skupina: C

2. Otázky k pochopení textu.

A. Zakroužkuj ano - ne podle toho, jestli je věta pravdivá či nikoliv.

1. U nás je nejvíce rozšířen cvrček obecný.	ANO	NE
2. Krtonožka má dvě křídla.	ANO	NE
3. Na krátkou vzdálenost je krtonožka lepší letec než cvrček	ANO	NE
4. Popsaní živočichové jsou zástupci dvoukřídlého hmyzu.	ANO	NE

B. Odpověz na otázky:

1. Jak vyluzují zvuky cvrčci?

---

2. Jaký je rozdíl mezi předními a zadními křídly krtonožky?

II. Mluvnická část:

A. Vypiš z textu:

1. Z prvního odstavce dvě podstatná jména:

---

2. Ze druhého odstavce dvě přídavná jména:

---

3. Ze třetího odstavce dvě slovesa v čase budoucím:

---

4. Ze čtvrtého odstavce dvě slova, ve kterých označíš předponu:

Zdroje:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Hmyz - rovníkřídlí](http://cs.wikipedia.org/wiki/Hmyz_-_rovnokřídlí)

časopis Turista, č. 8 - 9 2011, článek str. 42 - 43:

Eva Pavlásková: Cvrkot pozdního léta - upraveno, zkráceno